

ЗАКОН за интеграция на хората с увреждания

Обн., ДВ, бр. 81 от 17.09.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., изм., бр. 28 от 1.04.2005 г., в сила от 1.04.2005 г., бр. 88 от 4.11.2005 г., бр. 94 от 25.11.2005 г., в сила от 25.11.2005 г., бр. 103 от 23.12.2005 г., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г.

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Този закон урежда обществените отношения, свързани с интеграцията на хората с увреждания.

Чл. 2. Този закон има за цел създаване на условия и гаранции за:

1. равнопоставеност на хората с увреждания;
2. социална интеграция на хората с увреждания и упражняване на правата им;
3. подкрепа на хората с увреждания и техните семейства;
4. интегриране на хората с увреждания в работна среда.

Чл. 3. Не се допуска пряка или непряка дискриминация по отношение на хората с увреждания.

Чл. 4. Интеграцията на хората с увреждания се осъществява чрез:

1. медицинска и социална рехабилитация;
2. образование и професионално обучение;
3. трудова заетост;
4. достъпна жизнена и архитектурна среда;
5. социални услуги;
6. социално-икономическа защита;
7. достъпна информация.

Глава втора

ОРГАНИ НА УПРАВЛЕНИЕ

Чл. 5. (1) Министерският съвет определя държавната политика за интеграция на хората с увреждания.

(2) Държавната политика за интеграция на хората с увреждания се провежда от Министерския съвет, министъра на труда и социалната политика, областните управители, органите на местното самоуправление в сътрудничество с национално представителните организации на и за хората с увреждания, национално

представителните организации на работодателите и национално представителните организации на работниците и служителите съобразно приетата държавна стратегия за равни възможности на хората с увреждания.

(3) Държавните органи и органите на местното самоуправление съобразно своите правомощия приемат нормативни актове, стратегии, програми, стандарти и други документи, свързани с интеграцията на хората с увреждания.

Чл. 6. (1) За осъществяване на сътрудничество при разработване и провеждане на политиката в областта на интеграцията на хората с увреждания към Министерския съвет се създава Национален съвет за интеграция на хората с увреждания.

(2) Националният съвет за интеграция на хората с увреждания е консултативен орган, в който участват представители на: държавата, определени от Министерския съвет, национално представителните организации на хората с увреждания, национално представителните организации за хората с увреждания, национално представителните организации на работниците и служителите, национално представителните организации на работодателите и Националното сдружение на общините в Република България.

(3) Нормативните актове за хората с увреждания се приемат след предварително становище на Националния съвет за интеграция на хората с увреждания.

(4) Министерският съвет приема Правилник за устройството и дейността на Националния съвет за интеграция на хората с увреждания и определя критериите за представителност на организациите на хора с увреждания и на организациите за хора с увреждания.

Чл. 7. (1) За изпълнение на държавната политика за интеграция на хората с увреждания се създава Агенция за хората с увреждания.

(2) Агенцията е юридическо лице на бюджетна издръжка - второстепенен разпоредител с бюджетни кредити, със седалище София и има статут на изпълнителна агенция към министъра на труда и социалната политика.

(3) Агенцията за хората с увреждания се представлява и ръководи от изпълнителен директор.

(4) Дейността, структурата и числеността на персонала на Агенцията за хората с увреждания се определят с устройствен правилник, приет от Министерския съвет по предложение на министъра на труда и социалната политика.

Чл. 8. Агенцията за хората с увреждания осъществява изпълнението на държавната политика за интеграция на хората с увреждания, като:

1. разрешава производството, вноса, продажбата и поддръжката на помощни средства, приспособления и съоръжения и контролира спазването на утвърдените критерии и стандарти за предоставяне на помощни средства;

2. води регистър на специализираните предприятия и кооперации на хората с увреждания;

3. участва и дава задължително становище при изготвянето на проекти на нормативни актове, свързани с хората с увреждания;
4. разработва програми и финансира проекти за стимулиране на стопанската инициатива на хората с увреждания и стопанската инициатива в интерес на хората с увреждания;
5. извършва и други дейности, определени с акт на Министерския съвет.

Чл. 9. (1) Агенцията за хората с увреждания създава и поддържа информационна база данни за хората с трайни увреждания.

(2) Данните по ал. 1 служат за проследяване на броя и за анализ на социално-икономическия статус на хората с увреждания за планиране на дейности, свързани със задоволяване на потребностите от образование, медицинска и социална рехабилитация.

(3) Националната експертна лекарска комисия, териториалните експертни лекарски комисии, Националният осигурителен институт, Националният статистически институт, Националният център за здравна информация, Държавната агенция за закрила на детето и други органи, работещи в областта на хората с увреждания, предоставят необходимата информация за създаване и поддържане на базата данни по ал. 1.

(4) Информацията в базата данни се въвежда служебно и се използва за целите по ал. 2.

(5) Достъпът до базата данни може да бъде отказан в случаите, когато се иска информация, представляваща лични данни, ако физическото лице, до което се отнася, не е съгласно с разкриването ѝ по силата на Закона за защита на личните данни.

(6) Редът за воденето и поддържането на базата данни по ал. 1 се определя в правилника за прилагане на закона.

Глава трета

ОЦЕНЯВАНЕ НА УВРЕЖДАНЕТО И НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА ИНТЕГРАЦИЯ

Чл. 10. Оценка на увреждането се извършва чрез медицинска експертиза и социална оценка.

Чл. 11. Медицинската експертиза се извършва при условията и по реда на медицинската експертиза на работоспособността.

Чл. 12. (1) Социалната оценка се извършва въз основа на медицинската експертиза и установява:

1. потребностите за рехабилитация;
2. възможностите за професионална реализация;
3. възможностите за социална интеграция.

(2) Социалната оценка се извършва по искане на:

1. лицето с увреждане;
2. родителя (осиновителя), настойника или попечителя на лице с увреждане;
3. семейството на роднини, близки или приемното семейство, при което е настанено дете с увреждане по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето.

(3) Въз основа на социалната оценка може да се изготви индивидуален план за социална интеграция.

Чл. 13. (1) Социалната оценка включва:

1. оценка на обстоятелствата по чл. 12, ал. 1;
2. препоръки за необходимите мерки за социално включване;
3. мотивирано предложение за отпускане на месечна добавка за социална интеграция по чл. 42, ако се установи, че е необходимо отпускането ѝ.

(2) Социалната оценка по ал. 1 се извършва от консултативни комисии към дирекциите "Социално подпомагане" на Агенцията за социално подпомагане.

(3) Поименният състав на комисиите по ал. 2 се утвърждава със заповед на директора на дирекция "Социално подпомагане" и включва:

1. експерти от дирекцията "Социално подпомагане" на Агенцията за социално подпомагане, определени от директора на дирекция "Социално подпомагане";
2. представители на общината, определени от съответния кмет;
3. експерт от дирекцията "Бюро по труда", определен от директора на дирекция "Бюро по труда" на Агенцията по заетостта.

(4) При необходимост се включват и други специалисти.

(5) Дейността, правилата за работата на комисиите по ал. 2 и срокът на действие на социалната оценка се определят в правилника за прилагане на закона.

Глава четвърта

ОБЛАСТИ ЗА ИНТЕГРАЦИЯ

Раздел I

Профилактика и рехабилитация на уврежданията

Чл. 14. (1) Министерският съвет приема програми за профилактика, в които определя приоритетните цели, мерките и средствата за предотвратяване на увреждането.

(2) Министерският съвет по предложение на Министерството на здравеопазването приема програма за ранна диагностика и профилактика на генетичните заболявания.

(3) Органите на местното самоуправление, национално представителните организации на хората с увреждания, национално представителните организации за хората с увреждания, национално представителните организации на работодателите и национално представителните организации на работниците и служителите съдействат за предотвратяване на уврежданията чрез:

1. здравна и екологична просвета за ограничаване на рисковите фактори, свързани с начина на живот и с околната среда;
2. здравна профилактика;
3. осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.

Чл. 15. (1) Хората с трайни увреждания имат право на медицинска и социална рехабилитация.

(2) Медицинската рехабилитация е лечебна дейност, осъществявана от мултидисциплинарни екипи при условията и по реда на Закона за лечебните заведения и на Закона за здравното осигуряване, която включва:

1. поддържаща медикаментозна терапия;
2. физикална терапия;
3. говорна и зрителна терапия;
4. кинезитерапия;
5. ерготерапия;
6. психотерапия;
7. трудово лечение;
8. назначаване на помощни средства и съоръжения.

(3) Участие в медицинската рехабилитация могат да вземат и семействата на хората с трайни увреждания, когато нуждите на лечебния процес налагат това.

(4) Социалната рехабилитация е създаване на умения за водене на самостоятелен живот чрез рехабилитация на зрението, слуха и говора, двигателна рехабилитация, психологична помощ, предоставяне на социални услуги и други дейности.

Раздел II

Образование и професионална подготовка

Чл. 16. (1) Към регионалните инспекторати на Министерството на образованието и науката се създават екипи за комплексно педагогическо оценяване и интегрирано обучение на децата с увреждания.

(2) За подпомагане на интегрираното обучение на децата с увреждания се създават ресурсни центрове за интегрирано обучение към Министерството на образованието и науката.

Чл. 17. Министерството на образованието и науката осигурява:

1. обучение на децата с увреждания от предучилищна и училищна възраст в училищата по чл. 26, ал. 1, т. 1 - 10 от Закона за народната просвета и в детските градини по чл. 18 от същия закон;
2. подкрепяща среда за интегрирано обучение на децата с увреждания;
3. ранна слухово-речева, логопедична и психологична рехабилитация и рехабилитация на незрящи и слабовиждащи деца;
4. учебници, учебни помагала, съвременни технологии и технически средства за обучение на децата с увреждания до 18-годишна възраст или до завършване на средното им образование;
5. професионална подготовка на децата с увреждания.

Чл. 18. Министерството на образованието и науката създава възможности за обучение на деца, които имат специални образователни потребности и не са интегрирани в обща образователна среда.

Чл. 19. Лицата, получили увреждане след 16-годишна възраст, имат право на допълнително безплатно обучение по програми за общообразователно и професионално образование и обучение за възрастни, както и на начална рехабилитация по специфични програми за формиране на основни умения.

Чл. 20. Висшите училища осигуряват:

1. подкрепяща среда, специални приспособления, подходящи учебни материали и допълнителна преподавателска помощ, подпомагащи процеса на обучение и оценяване на хората с увреждания;
2. подготовка на специалисти за работа с хора с увреждания.

Чл. 21. Професионалното обучение на хората с увреждания се осъществява от:

1. Агенцията по заетостта;
2. работодателите или органите по назначаване;
3. физическите лица, регистрирани по Търговския закон, и юридическите лица, които предоставят социални услуги за хора с увреждания;
4. специализираните предприятия и кооперации.

Раздел III

Трудова заетост

Чл. 22. Трудовата заетост на хората с увреждания се осъществява чрез интегрирана работна среда и в специализирана работна среда.

Чл. 23. (1) Министерството на труда и социалната политика и Агенцията по заетостта разработват и реализират национални програми и мерки за насърчаване на заетостта, осигуряващи равни възможности на хората с увреждания за участие в пазара на труда.

(2) В програмите и мерките по ал. 1 се предвиждат средства за стимулиране на работодателите, които осигуряват заетост на хора с увреждания.

Чл. 24. Работодателят, съответно органът по назначаването, е длъжен да пригоди работното място към нуждите на лице с увреждане при неговото наемане или когато увреждането на лицето настъпи след наемането му на работа, освен когато разходите за това са необосновано големи и биха затруднили сериозно работодателя.

Чл. 25. (1) Работодателят, съответно органът по назначаването, може да кандидатства с проекти пред Агенцията за хората с увреждания за отпускане на средства за:

1. осигуряване на достъп до работното място за лице с увреждане;

2. приспособяване на работното място за лице с увреждане;

3. оборудване на работното място за лице с увреждане.

(2) Агенцията за хората с увреждания ежегодно определя размера на администрираните от нея средства за финансиране проектите на работодателите по ал. 1.

(3) Агенцията за хората с увреждания предоставя средствата по одобрените проекти въз основа на сключен договор с работодателя.

(4) Работодателят наема на работа хора с трайни увреждания за срок не по-кратък от три години след усвояване на средствата по ал. 3.

(5) Работодателят, който не е усвоил средствата съгласно договора по ал. 3 или не е назначил хора с трайни увреждания, възстановява получените суми със законната лихва.

(6) Редът за кандидатстване и отпускане на средства по ал. 1 се определя в правилника за прилагане на закона.

Чл. 26. Работодател, сключил договор по чл. 25, ал. 3, ползва следните преференции, при условие че не ползва такива по реда на Закона за насърчаване на заетостта:

1. средства от републиканския бюджет за 30 на сто от внесените от работодателя осигурителни вноски за държавното обществено осигуряване, задължителното здравно осигуряване и допълнителното задължително пенсионно осигуряване за наетите хора с увреждания по ред, определен с правилника за прилагане на закона;

2. средствата, изразходвани за целите по чл. 25, ал. 1, се отчитат по реда на действащото счетоводно законодателство и при данъчното облагане се прилага общият ред на Закона за корпоративното подоходно облагане.

Чл. 27. (1) От общия брой на работните места по чл. 315, ал. 1 от Кодекса на труда работодателят определя не по-малко от половината за хора с трайни увреждания.

(2) Работодаателят е длъжен да уведоми териториалните поделения на Агенцията по заетостта за определените работни места по ал. 1 и да обяви свободните работни места от тях в 14-дневен срок от определянето им.

Чл. 28. (1) Специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания са тези, които отговарят на следните условия:

1. регистрирани са по Търговския закон или по Закона за кооперациите;

2. произвеждат стоки или извършват услуги;

3. имат относителен дял на лицата с увреждания, както следва:

а) за специализирани предприятия и кооперации за незрящи и слабовиждащи лица - не по-малко от 20 на сто от общия брой на персонала;

б) за специализирани предприятия и кооперации на лица с увреден слух - не по-малко от 30 на сто от общия брой на персонала;

в) за специализирани предприятия и кооперации на лица с други увреждания - не по-малко от 50 на сто от общия брой на персонала;

4. вписани са в регистъра по чл. 29.

(2) Специализираните предприятия и кооперации на хора с увреждания могат да бъдат финансирани от Агенцията за хората с увреждания по целеви проекти и програми по ред, определен в правилника за прилагане на закона.

Чл. 29. (1) Специализираните предприятия и кооперации на хората с увреждания се вписват в регистър в Агенцията за хората с увреждания.

(2) Редът за вписване в регистъра по ал. 1 се определя в правилника за прилагане на закона.

Чл. 30. Министерският съвет определя стоките и услугите, чието производство се възлага по ред, определен в Закона за обществените поръчки, на специализираните предприятия и кооперации на хората с увреждания.

Чл. 31. Изпълнителният директор на Агенцията за хората с увреждания утвърждава програми и проекти за започване и развитие на самостоятелна стопанска дейност на хората с увреждания при условия и по ред, определени в правилника за прилагане на закона.

Раздел IV

Създаване на условия за достъпна жизнена и архитектурна среда

Чл. 32. Държавните органи и органите на местното самоуправление организират устройството и изграждането на урбанизирани територии за населението, включително

за хората с увреждания, при условия и по ред, определени в Закона за устройство на територията.

Чл. 33. Министерството на регионалното развитие и благоустройството създава условия за достъпна жизнена и архитектурна среда за хората с увреждания, като разработва нормативни актове, правила, норми и нормативи за:

1. урбанизираната територия и нейните елементи;
2. сградите, съоръженията и техните елементи;
3. елементите за адаптиране на съществуващи сгради за обществено ползване и прилежащата им околна среда.

Чл. 34. (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) Министерството на транспорта създава условия за достъп на хората с увреждания до транспортни услуги, като разработва нормативни актове и стандарти за:

1. осигуряване на достъпен транспорт за обществено ползване;
2. внедряване на технически приспособления в общественото пространство и обществения транспорт с цел улесняване придвижването на хората с увреждания;
3. осигуряване на специални условия за движение, спиране, паркиране и престой на пътни превозни средства, управлявани от хора с увреждания или превозващи хора с увреждания;
4. осигуряване на безпрепятствен достъп в обществения транспорт на хора с увреждания, придружени от кучета водачи.

Чл. 35. (1) Министърът на труда и социалната политика издава наредба за условията и реда за производство, внос, продажба и поддържане на помощни средства, приспособления и съоръжения за хората с увреждания.

(2) Вносът на помощни средства и материалите за тяхното производство и поддържане са освободени от митни сборове и от данък върху добавената стойност.

(3) Министърът на труда и социалната политика утвърждава ежегодно списък на помощните средства, приспособления и съоръжения за хората с увреждания.

Чл. 36. (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2005 г.) Държавната агенция за младежта и спорта и Министерството на образованието и науката в сътрудничество с общините, спортните федерации и спортните клубове създават условия за социална интеграция на хората с увреждания чрез:

1. приспособяване и предоставяне на спортните обекти и съоръжения за ползване от хора с увреждания;
2. популяризиране на спортни прояви на хора с увреждания чрез средствата за масово осведомяване;
3. подпомагане участието на спортистите с увреждания в тренировъчна и състезателна дейност;

4. подпомагане на извънучилищни детски и младежки дейности.

Чл. 37. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2005 г., бр. 94 от 2005 г.) Министерството на културата в сътрудничество с общините осигурява условия за интеграция на хората с увреждания чрез:

1. предоставяне на специализирана информация за използване на услуги, маршрути, архитектурно-транспортни и други облекчения в места за обществено ползване, предназначени за отдих и култура;

2. подкрепа за развитие на таланта и насърчаване творческите изяви на хората с увреждания.

Чл. 38. Общините в рамките на предоставената им компетентност осигуряват:

1. изграждането на достъпна архитектурна среда в детските градини и училищата;

2. достъпен обществен превоз на пътници чрез приспособяване на съществуващите масови транспортни средства и въвеждане в експлоатация на технически пригодени за използване от лица с увреждания транспортни средства;

3. достъп на хората с увреждания, придружени от кучета водачи, до местата за обществено ползване;

4. специални транспортни услуги за хората с увреждания;

5. необходимите материални условия и средства за осъществяване на социални контакти на хората с увреждания.

Чл. 39. (1) Българската национална телевизия, Българското национално радио и Българската телеграфна агенция осигуряват информация, достъпна за хората с увреждания.

(2) Медиите по ал. 1 включват в своите програми специализирани предавания за хората с увреждания.

Раздел V

Социално-икономическа защита

Чл. 40. (1) От републиканския бюджет се осигуряват средствата за 30 на сто от внесените от работодателя осигурителни вноски за държавно обществено осигуряване, задължително здравно осигуряване и допълнително задължително пенсионно осигуряване за работещите по трудово правоотношение в специализираните предприятия, трудово-лечебните бази и кооперациите на хората с увреждания, членуващи в национално представителните организации на хората с увреждания и в национално представителните организации за хората с увреждания.

(2) Средствата по ал. 1 се използват за инвестиции, рехабилитация и социална интеграция на хората с увреждания.

(3) Специализираните предприятия, трудово-лечебните бази, обособените производствени единици и кооперациите ползват данъчни преференции, уредени в

Закона за корпоративното подоходно облагане и в Закона за облагане доходите на физическите лица.

Чл. 41. Хората с трайни увреждания, които получават доходи от трудова дейност, ползват данъчни облекчения при условия и по ред, определени в Закона за облагане доходите на физическите лица.

Чл. 42. (1) Хората с трайни увреждания имат право на месечна добавка за социална интеграция според вида и степента на увреждането и индивидуалните им потребности.

(2) Добавката по ал. 1 е диференцирана и представлява парични средства, които допълват собствените доходи и са предназначени за покриване на допълнителни разходи за:

1. транспортни услуги;
2. информационни и телекомуникационни услуги;
3. обучение;
4. балнеолечение и рехабилитационни услуги;
5. (отм., предишна т. 6 - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) достъпна информация;
6. (предишна т. 7 - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) задоволяване на други основни жизнени потребности.

(3) Общият размер на месечната добавка по ал. 1 се формира като сбор от средствата, определени по ал. 2.

(4) Добавката се отпуска по предложение на комисията по чл. 13, ал. 2 въз основа на социалната оценка.

(5) Добавката се отпуска въз основа на молба, подадена от правоимащия или от упълномощено от него лице.

(6) След преценка на всички обстоятелства, отразени в социалната оценка, директорът на дирекция "Социално подпомагане" или упълномощено от него длъжностно лице издава заповед за отпускането ѝ.

(7) Заповедта за отпускане или за отказ се съобщава писмено на лицето, подало молба, в 7-дневен срок от издаването ѝ.

(8) Отказът за отпускане на месечна добавка за социална интеграция задължително се мотивира.

(9) Заповедта по ал. 6 се обжалва пред директора на регионалната дирекция "Социално подпомагане" по реда на Закона за административното производство.

(10) Хората с трайни увреждания, настанени на пълна държавна или общинска издръжка в лечебни заведения, както и в специализирани институции за срок, по-дълъг от един месец, нямат право да получават добавката по ал. 1 за периода на престоя си в тях.

(11) Вземанията на лицата за месечни добавки за социална интеграция се погасяват в срок три месеца считано от края на месеца, за който се отнасят.

(12) Определянето на размера, условията и реда за отпускане, прекратяване и възобновяване на добавката по ал. 1 се уреждат в правилника за прилагане на закона.

Чл. 43. (1) Право на месечна добавка в размер 70 на сто от минималната работна заплата за деца с трайни увреждания до 18-годишна възраст и до завършване на средното образование, но не по-късно от 20-годишна възраст, имат:

1. родители (осиновители), когато отглеждат деца с трайни увреждания;
2. семейства на роднини или близки и приемни семейства, при които са настанени деца с трайни увреждания по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето.

(2) Правоимащите по ал. 1 получават месечната добавка по постоянния си адрес от дирекциите "Социално подпомагане" на Агенцията за социално подпомагане.

(3) Ако децата са настанени на пълна държавна или общинска издръжка в лечебни заведения, както и в специализирани институции за срок, по-дълъг от един месец, правоимащите не получават месечна добавка по ал. 1 за периода на престоя им в тях.

(4) Правото на месечна добавка по ал. 1 се погасява в срок три години считано от края на месеца, за който се отнася.

Чл. 44. (1) Хората с трайни увреждания съобразно своите потребности имат право на целеви помощи и облекчения за:

1. покупка и приспособяване на лично моторно превозно средство и място за паркиране;
2. внос на лично моторно превозно средство;
3. преустройство на жилище;
4. придружители на лица с увредено зрение, лица със затруднения в придвижването и преводачи на лица с увреден слух.

(2) Вносът от хора с трайни увреждания на лични моторни превозни средства, чиято легова равностойност, обем и мощност на двигателя е до определен от Министерския съвет размер, е освободен от митни сборове и от данък върху добавената стойност по реда на Закона за данък върху добавената стойност.

(3) Хората с увреждания съобразно своите потребности имат право на целеви помощи и облекчения за покупка и ремонт на помощни средства, приспособления, съоръжения за облекчаване и компенсиране на уврежданията по списък, утвърждаван ежегодно от министъра на труда и социалната политика.

(4) Размерите на помощите и облекченията, условията и редът за отпускането им се определят в правилника за прилагане на закона.

Чл. 45. (1) Месечните добавки и помощите по чл. 42, 43 и чл. 44, ал. 1, т. 2 и 4 се освобождават от данъци и такси.

(2) Правото на месечни добавки и помощи е лично. Отказът от това право, както и прехвърлянето му са недействителни.

(3) От месечните добавки и помощи не могат да се правят удръжки.

(4) Недобросъвестно получени средства за месечни добавки и помощи се възстановяват с лихвата по реда за събиране на държавните вземания.

(5) Лицата, недобросъвестно получили месечни добавки и помощи, се лишават от тези добавки и помощи за срок една година.

Чл. 46. Времето, през което лицата са полагали грижи за човек с трайно увреждане и не са били осигурявани, се зачита за осигурителен стаж при пенсиониране при условията и по реда на Кодекса за социално осигуряване. За същия период лицата се смятат за здравноосигурени при условия и по ред, определени в Закона за здравното осигуряване.

Чл. 47. Учащите се хора с трайни увреждания, както и децата на родители с трайни увреждания имат право на стипендии и други облекчения при условия и по ред, определени в Закона за народната просвета и в Закона за висшето образование.

Чл. 48. Общините предоставят на хората с трайни увреждания жилища от общинския жилищен фонд при условия и по ред, определени в Закона за общинската собственост.

Глава пета

ФИНАНСИРАНЕ

Чл. 49. Финансирането на дейностите по този закон се извършва със средства от:

1. републиканския бюджет;
2. общинския бюджет;
3. национални и международни програми;
4. дарения от местни и чуждестранни физически и юридически лица;
5. други източници.

Чл. 50. Агенцията за хората с увреждания е администратор на следните собствени приходи:

1. от мероприятия и дейности, организирани с цел подпомагане на интеграцията на хората с увреждания:

- а) извънредни и специализирани тиражи на Държавната парично-предметна лотария и на Българския спортен тотализатор;
- б) благотворителни и спортни прояви;

2. от доброволни вноски, дарения и завещания от местни или чуждестранни физически и юридически лица;

3. от глоби по този закон;

4. от други източници.

Чл. 51. Средствата на Агенцията за хората с увреждания по чл. 50 се разходват за реализиране на проекти и програми по този закон.

Чл. 52. Национално представителните организации на или за хората с увреждания имат право на субсидия от държавния бюджет при условия и по ред, определени с правилника за прилагане на закона.

Глава шеста

АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 53. (1) Работодател, който не изпълни задълженията си по чл. 25, ал. 4 и 5, или длъжностно лице, което не изпълни задълженията си по този закон, се наказва с глоба, съответно имуществена санкция, от 500 до 1000 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание.

(2) За повторно нарушение глобата, съответно имуществената санкция, е от 1000 до 2000 лв.

(3) Нарушението е повторно, когато е извършено в срок до една година от влизането в сила на наказателното постановление.

Чл. 54. (1) На работодател, който не е обявил работните места по чл. 27 или е отказал без уважителна причина да наеме на работа насочен от поделенията на Агенцията по заетостта безработен с трайно увреждане в рамките на определения норматив, се налага глоба, съответно имуществена санкция, в размер до 1000 лв. за всеки отделен случай.

(2) Сумите, събрани по ал. 1, се внасят в приход на Агенцията за хората с увреждания и се разходват за програми и проекти за стимулиране на трудовата заетост на хората с трайни увреждания.

Чл. 55. (1) Актовете, с които се установяват административните нарушения по този закон, се издават от длъжностни лица, определени от:

1. изпълнителния директор на Агенцията за държавен вътрешен финансов контрол - за финансовите нарушения;

2. изпълнителния директор на Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда" - за нарушения на задълженията, свързани с трудовата заетост;

3. министъра на образованието и науката - за нарушения в областта на образованието;

4. началника на Дирекцията за национален строителен контрол - за нарушения в областта на достъпната архитектурна среда;

5. изпълнителния директор на Изпълнителна агенция "Автомобилна администрация", съответно изпълнителния директор на Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" - за нарушения в областта на достъпния транспорт;

6. изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане - за нарушения в областта на социалното подпомагане.

(2) Наказателните постановления се издават от органите, овластени със закон и с акт на Министерския съвет.

(3) Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

(4) Петдесет на сто от събраните суми от наложените глоби по този закон се внасят в приход на Агенцията за хората с увреждания.

(5) Органите по ал. 1 предоставят ежегодно до 31 декември в Агенцията за хората с увреждания информация за направените проверки и наложените глоби.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на този закон:

1. "Увреждане" е всяка загуба или нарушаване в анатомичната структура, във физиологията или в психиката на даден индивид.

2. "Човек с трайно увреждане" е лице, което в резултат на анатомично, физиологично или психическо увреждане е с трайно намалени възможности да изпълнява дейности по начин и в степен, възможни за здравия човек, и за което органите на медицинската експертиза са установили степен на намалена работоспособност или намалена възможност за социална адаптация 50 и над 50 на сто.

3. "Пряка дискриминация" е поставяне на лице на основата на увреждане в по-неблагоприятно положение в сравнение с друго лице, което е било, е или би могло да бъде поставено в сравними сходни обстоятелства.

4. "Непряка дискриминация" е поставяне на лице на основата на увреждане в по-неблагоприятно положение в сравнение с други лица чрез привидно неутрална разпоредба, критерий или практика, освен ако тази разпоредба, критерий или практика е обективно оправдан/а с оглед на законова цел, несвързана с увреждането, и средствата за постигане на целта са подходящи и не надхвърлят необходимото за постигането ѝ.

5. "Рехабилитация" е последователен и непрекъснат възстановителен процес, който подпомага човека с увреждане да достигне оптимално физическо, интелектуално, психическо и социално равнище на дейност, като му се осигуряват възможности за промяна на живота към по-висока степен на независимост.

6. "Профилактика" са действията, предприети за предотвратяване на физически, интелектуални, психически или сензорни увреждания или за предотвратяване на увреждания вследствие на продължителна дисфункция или увреждане, както и адаптиране на средата.

7. "Помощни средства, приспособления и съоръжения" са пособия, които заменят или подобряват функции на човешкия организъм и увеличават възможностите на хората с увреждания за самообслужване и за трудова и всяка друга дейност. Не са помощни

средства и съоръжения медицинските изделия по смисъла на Закона за лекарствата и аптеките в хуманната медицина.

8. "Трудово-лечебни бази" са звена, откривани в специализирани институции за социални услуги, за осъществяване на трудова терапия и рехабилитация на хора със степен на увреждане над 70 на сто.

9. "Обособена производствена единица" е стопанско звено, в което работят хора с трайни увреждания.

10. "Национално представителни организации на хората с увреждания" и "национално представителни организации за хората с увреждания" са тези организации, които представляват хората с увреждания и които са признати като такива при условия и по ред, установени с акт на Министерския съвет.

11. "Работно място" е помещение, цех, стая, нахождение на машина, съоръжение или друго подобно териториално определено място в предприятието или извън него при дистанционна форма на работа, където работникът или служителят по указание на работодателя полага труда си в изпълнение на задълженията си по трудовото или служебното си правоотношение.

12. "Интегрирана работна среда" е работна среда, осигуряваща възможност да работят съвместно хора с увреждания и хора без увреждания.

13. "Специализирана работна среда" е работната среда в специализираните предприятия, приспособена за хора със съответни увреждания.

14. "Кучета, водачи на хора с увреждания" са кучета, обучени в специализирани училища, което се доказва със сертификат за преминато обучение, отличителна служебна екипировка и знаци.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Законът за защита, рехабилитация и социална интеграция на инвалидите (обн., ДВ, бр. 112 от 1995 г.; доп., бр. 110 от 1996 г.; изм., бр. 123 от 1997 г., бр. 140 от 1998 г. - Решение № 31 на Конституционния съд от 1998 г.; изм., бр. 153 от 1998 г., бр. 31 от 2001 г., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 86 и 112 от 2003 г., бр. 48 от 2004 г.) се отменя.

§ 3. В Закона за насърчаване на заетостта (обн., ДВ, бр. 112 от 2001 г.; изм., бр. 54 и 120 от 2002 г., бр. 26, 86 и 114 от 2003 г., бр. 52 от 2004 г.) чл. 80 се отменя.

§ 4. Създадената с този закон Агенция за хората с увреждания е правоприемник на фонд "Рехабилитация и социална интеграция" и поема активите и пасивите му.

§ 5. Трудовите правоотношения със служителите от фонд "Рехабилитация и социална интеграция" се уреждат при условията и по реда на чл. 123 от Кодекса на труда.

§ 6. В срок до 31 декември 2006 г. до обществените сгради и съоръжения - държавна и общинска собственост, да се осигури свободен достъп за хората с увреждания, като се преодолеят съответните архитектурни, транспортни и комуникативни бариери.

§ 7. Архивът на Националния съвет по рехабилитация и социална интеграция преминава към Националния съвет за интеграция на хората с увреждания.

§ 8. Правото на месечна добавка по чл. 42 възниква от деня на влизането в сила на закона, при условие че молбата е подадена преди 1 юли 2005 г., а в останалите случаи - от датата на нейното подаване.

§ 9. Изпълнението на закона се възлага на Министерския съвет.

§ 10. Законът влиза в сила от 1 януари 2005 г.

□□□□□□□□

Законът е приет от 39-то Народно събрание на 2 септември 2004 г. и е
подпечатан с официалния печат на Народното събрание.